

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita B. Francisci Xaverii

Torsellini, Orazio

Coloniae Agrippinae, 1610

XIII. In Ceilanum insulam transmissus, nauis gubernatorem à perdita vita
reuocat.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42323

prili, anno post Christum natum M. D. XLV. Manilla Comite, Cocino soluit ea mente, vt Ceilanum insulam peteret, exploraturus animos incolarum; atque inde Nagapatanum, vbi classis ad expeditionem instructa dicebatur, primo quoque tempore traiecturus.

CAPVT XIII.

In Ceilanum insulã transmiffus, nauis gubernatorẽ à perdita vita reuocat.

CEILANVS insula est, cum gemma-
rum & aliarum mercium, tum ma-
ximè cinnamomi fertilitate celebris, è
regione oræ Piscariæ posita. Patet in lon-
gitudinem millia passuum CL. in latitu-
dinem circiter XL. Vltiori Ceilani an-
gulo adiacet insula Manaria, vbi cæsos à
Rege Iafanapatanię neophytos diximus.
Incolitur quidem Ceilanus à Malauari-
bus, quos Cingalas vocat, sed à Lusitanis
mercatoribus cõmercij causa frequenta-
tur. Oppidum inibi Lusitanorũ hodie est:
& sacella quædã ab eis olim ad vsum sa-
crosũ excitata videntur in littore. Huc igi-
delato Xauerio, res accidit memorabilis.
Gubernator nauis familiaritate inductus,
quã cũ Francisco cõtraxerat, ingenuè so-
met illi in itinere indicarat, ostendens, se iã-

*Ceilanus
Insula.*

diu certo quodam flagitio obstrictum teneri, quo minus à Sacerdote posset absolui. At ille medicus animorum vnicus, Dei clementia ac misericordia, *qua est*

Iohel. 2.

præstabilis super malitiam, proposita, (quod ei in hominibus ad confessionem illicitis solenne erat) negotium procliuè ac facile reddiderat: leque (quoniam tum otium ac facultas non esset) vbi ad portam ventum foret, illa vincula disrupturum promiserat. Cum res ita inter eos conuenisset, nauicularius simul Ceilani tenuit portum: perinde quasi salutem in tutum recepisset, abiecit consilium confitendi. Quocirca tergiuersari, congressum aspectumque Francisci vitare, ne promissis stare cogeretur. Cæterum eludit gubernatoris astutiam, Xaverij; aut Dei potius, prouidentia; *qua prudentem apprehendit in astucia sua*. Etenim Franciscum, sublatis ex consuetudine sua in celum oculis, in ambulante in littore gubernator offendit imprudens. Cum congressionem subterfugere iam ab illo conspectus nequiret; ne leuitatis & inconstantia argueretur, sedulitatem eius eludere voluit. Igitur vltro quærit ex eo, quando tandem sibi operam dare confitenti velit. Hæc ore confuso, & magna perturbationis notas præferente,

Iob 5.

cum

cum dixisset; sensit ilico Xauerius ex vultu ac trepidatione, quàm vehemēter abhorreret ab eo quod requireret: tamen oblatam occasionem, qualiscunq; ea esset, haudquaquam omisit. Itaque vt inani eum metu liberaret, ore hilari ac iucundo, vt solitus erat, I E S V bone, inquit, confiteri vis gubernator? Ego verò tibi libētissimè, ac, si lubet, vel in hoc ipso littore ambulans iam aures dabo. Tum ille non tam flagitiosæ tabis tædio quàm summa Francisci facilitate victus, & scilicet impulsu diuino, induxit in animum vniuersæ vitæ peccata confiteri. Xauerius timidè ac verècundè rem aggredienti operam primùm inambulās, vti pollicitus erat, dedit in littore. Postea verò quàm paulo maiore animo ac libertate pergere eum cernit; manu comiter prehensum in proximam ædiculam sacram deducit. Et ille quidem sacri loci admonitu moliebatur de more genua submittere, confessionem institutam absoluturus. Sed Franciscus ægre id eum facere animaduertens, in præsentia inhibuit: atque vt faciliorem illi in posterum redderet confessionem, idoneum locum, vbi ille sederet, storea ipse substrauit. Paulisper ille sederat, cum Deus ad eò eius permouit animum, vt repentè assurgens, suapte

*Prudētia
in Confessione de-
mēdo hor-
rore.*

H. S. spon-

sponte procumberet in genua, & multis cum lachrymis ac gemitibus totius antea vitæ detegeret noxas. Ita è cœno emerfus, animo semel expedito, sacram confessionem, cuius iam fructū salubritatemque gustauerat, auidè frequentare cœpit, ac seriò animæ saluti consulere. Inter hæc Xauerius, cùm se in Ceilaniorum consuetudinem insinuasset, ad Regis filium peruenit. Reperit eum siue fratris exemplo, siue prodigijs, de quibus antè diximus, impulsus, clam̄ simul cum sobrino esse baptizatum; iamque cum illo & nonnullis regni primoribus ad Indiæ Prætorem velle confugere, peritum eius auxilium aduersus immanem patris sauitiam, innoxio etiam proximorum sanguine respersi, & insuper suum quoque cruorem sitientis. Ex eodem cognoscit caelestis terrestrisque crucis prodigijs Ceilianos plerosque permotos, ad Christi iam fidem spectare; sed pijs eorum studijs obstare terrorem tyranni. His rebus admodum lætus Xauerius, literis Goam ad Paulum datis, præcipit, vt duos è Patribus, qui propediè ex Lusitania expectabantur, ad Ceilanum cum Dynastis illis in regnum restituendis mitteret, curaturos in ea insula rem Christianam. Et confestim remisso in Comorinum pro-

Montorium Mansilla, ipse ex Ceilano
 ob eam, quam supra demonstraui-
 mus, causam traiecit Nagapatani-
 um. Sed totus ille apparatus, Fran-
 cisci que expectatio, cum haud
 procul à iusto bello ac victo-
 ria abesse videretur, subito ad
 nihilum recidit. Quippe eodem
 tempore nauim Regis Lusitani
 (ea pretiosis onusta mercibus
 è regno Peguano Indiam repe-
 bat) in Iafanapataniam vi tem-
 pestas appulsam; extemplo bar-
 barus inuaserat Rex. Quocirca
 Prætor regio negotio seruiens,
 donec regia bona recuperarentur,
 superfedit bello. ita interposita
 mora, ut sit, bellum differendo
 discussit. Cæterum id ipsum de-
 inde Xauiero indulxit Deus. Haud
 ita multo post Tyrannus ille à
 Constantino, Indiæ Prorege, multis
 cladibus fractus: Manaria insula
 eidem adempta: incolæ omnes ad
 Christum adiuncti. ita paucorum
 mors pro Christo obita, multis
 libertatem ac salutem peperit.
 Franciscus igitur, ne gratuitus
 esset suscepti itineris labor; &
 simul venturo obsequens, qui ad-
 uersus regredienti, progredienti
 secundus erat; casum in consilium
 uertit.